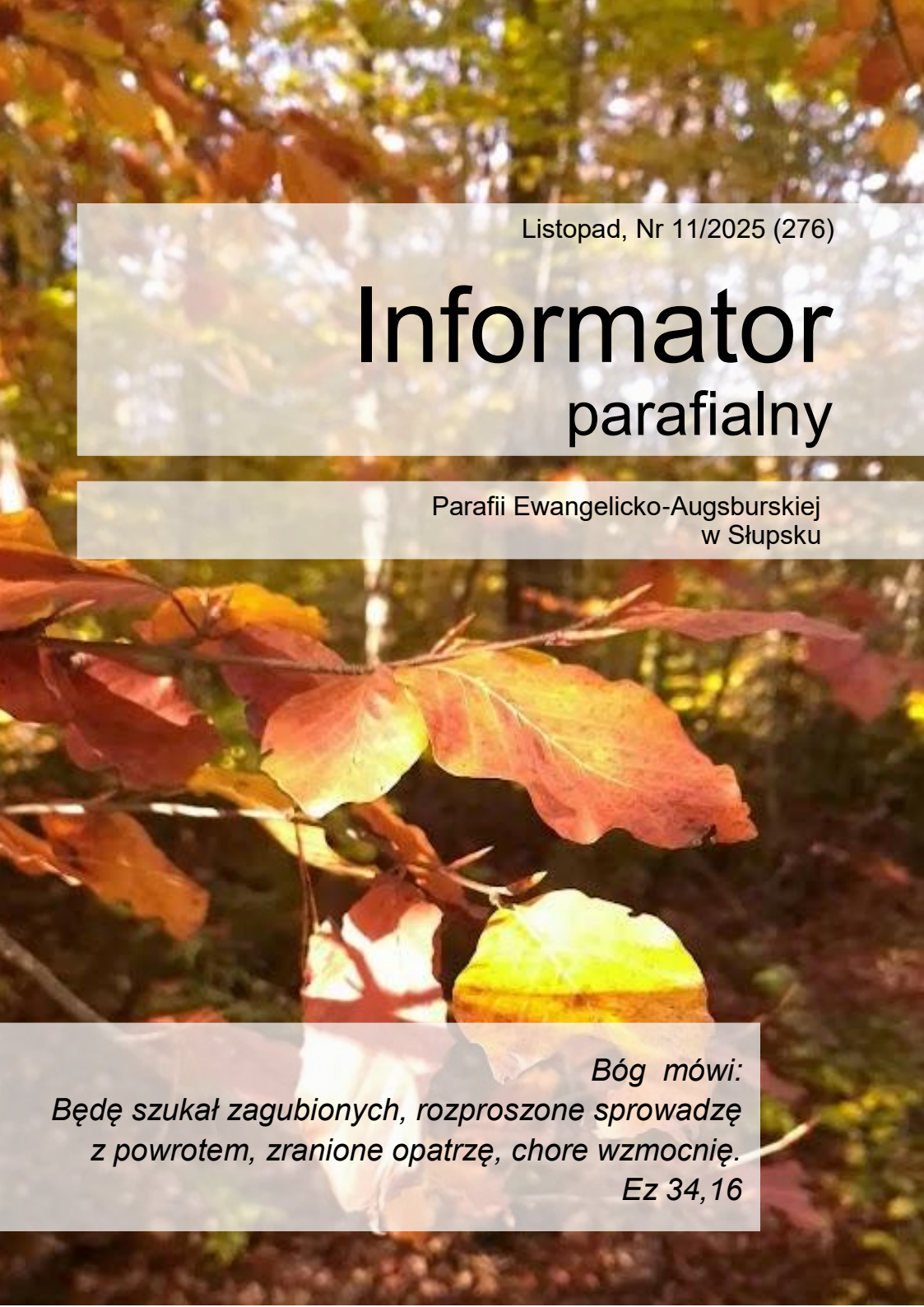

Listopad, Nr 11/2025 (276)

Informator parafialny

Parafii Ewangelicko-Augsburskiej
w Słupsku

*Bóg mówi:
Będę szukał zagubionych, rozproszone sprowadzę
z powrotem, zranione opatrzę, chore wzmocnię.
Ez 34, 16*

Parafia Ewangelicko-Augsburska w Słupsku

ul. Krzywa 1, 76-200 Słupsk

Kontakt: slupsk@luteranie.pl

tel.: 00 48 (0) 59 842 25 77

Nr konta: PL **25160014621816836860000001**

KOD SWIFT: PPABPLPK

Duchowny:

Proboszcz: ks. Wojciech Froehlich

e-mail: wojciech.froehlich@luteranie.pl

tel. 00 48 59 842 25 77, kom. 605 556 749

Adresy kościołów i kaplic:

Kościół Świętego Krzyża: Słupsk ul. Słowackiego 40

Kaplica w Lęborku: Lębork, ul. Wojska Polskiego 47

Strony internetowe:

www.slupsk.luteranie.pl • www.luteranie.pl

Zdjęcie na okładce: Arkadiusz Hofman

Korekta: Anna Froehlich

Słowo duszpasterza

Bóg mówi:
Będę szukał zagubionych,
rozproszone sprowadzę z powro-
tem, zranione opatrzę,
chore wzmocnię.
Ez 34,16

ks. Wojciech Froehlich

proboszcz

Drodzy w Chrystusie!

Dla wielu ludzi listopad to bardzo trudny miesiąc, niektórzy mówią nawet, że to najbardziej depresyjny miesiąc roku. Szybko zapada zmrok, robi się coraz chłodniej, liście na drzewach już nie są kolorowe, ale najczęściej zalegają na drogach i chodnikach generując pracę dla służb... W dodatku początek i koniec listopada przebiega pod znakiem wspominania zmarłych, z którymi związani byliśmy więzami miłości i przyjaźni. Do tego wszystkiego pogoda jest najczęściej deszczowa i wietrzna, co zniechęca do jakichkolwiek aktywności na świeżym powietrzu. Trzeba ten listopad przetrwać...

Może się zdarzyć, że nasze życiowe „listopady” pojawiają się częściej, bo coś nas przerasta, z czymś nie dajemy sobie rady, albo dotknięci jesteśmy jakąś chorobą. Czujemy się samotni pomimo tego, że tak wielu ludzi jest wokoło nas.

Mamy jednak (jako chrześcijanie)

to szczęście i ten przywilej, że Bóg nigdy od nas się nie odwraca, szczególnie w tych momentach życia, kiedy doskwiera nam samotność i poczucie opuszczenia. On pojawia się z obietnicą, którą czytamy w biblijnym haśle listopada.

Bóg nie przestaje poszukiwać tych, którzy pogubili się w życiu, którzy doznali zranienia, którzy są chory na ciele i na duszy. On, jak pasterz, troszczy się o swoje owce i zapewnia im schronienie pod parasolem swojego błogosławieństwa.

Być może sam/sama czujesz, że przeżywasz swój „życiowy listopad”, więc proszę przeczytaj jeszcze raz słowa hasła tego miesiąca i przyjmij je jako słowa Boga skierowane właśnie do ciebie. A może wiesz, że ktoś z Twoich bliskich lub znajomych potrzebuje wzmocnienia. Może to właśnie ciebie Bóg posyła abyś mu je zaniósł/zaniosiła.

Z modlitwą
i błogosławieństwem
Wasz Duszpasterz

Powracając do źródła

ks. Wojciech Froehlich

Proboszcz

Słuchaj, Izraelu, Pan jest naszym Bogiem - Panem jedynym. Będziesz miłował Pana, Boga twojego, z całego swego serca, z całej duszy swojej, ze wszystkich swych sił. Niech pozostaną w twym sercu te słowa, które ja ci dziś nakazuję. Wpisz je twoim synom, będziesz o nich mówił przebywając w domu, w czasie podróży, kładąc się spać i wstając ze snu. Przywiążesz je do twojej ręki jako znak. Niech one ci będą ozdobą przed oczami. Wypisz je na odrzwiach swojego domu i na twoich bramach.

V Mż 6,4-9

Droży w Chrystusie,
umiłowany Kościele!

Dzisiaj przeżywamy 508. rocznicę wystąpienia ks. dra Marcina Lutra, wówczas jeszcze mnicha augustiańskiego i jednocześnie profesora teologii na nowopowstałym Uniwersytecie w Wittenberdze, wystąpienia, którego wspomnienie obchodzimy co roku 31 października w dzień ogłoszenia, czy jak raczej tradycyjnie mówimy przybicia, 95 też sprzeciwiających się sprzedaży odpustów papieskich, do drzwi kościoła zamkowego w Wittenberdze. Ten pozornie niewiele znaczący gest dokonany przez mało znanego wówczas zakonnika stał się nie tylko

tematem do dysputy teologicznej, ale wywołał lawinę zmian w wielu dziedzinach życia kościelnego i społecznego.

Ponad 500 lat to długi czas, ale to przede wszystkim wiele ludzkich pokoleń, wiele zmian politycznych, społecznych a także teologicznych, jakie w tym czasie zaszły. Świat czasów Lutra to już nie świat, w którym my dzisiaj żyjemy. Także współczesna ocena Lutra jego poglądów teologicznych, społecznych poddawana jest krytycznej ocenie. Dzisiaj także my, luteranie, identyfikujący się z teologiczną linią ks. dra Marcina Lutra, nie akceptujemy części jego poglądów społecznych, w tym antysemitów, które mocno ewaluowały w jego biografii. Współczesna, krytyczna ocena Lutra nie pozostawia wątpliwości, że był człowiekiem odważnym bo często ryzykował własne życie dla sprawy Ewangelii, zdeterminowanym bo nie poddawał się naciskom władzy zarówno kościelnej jak i świeckiej, a także wrażliwym bo tworzył muzykę oraz kochał swoją żonę i dzieci. Ale choć w dużym stopniu, on razem z innymi reformatorami, przyczynił się do wielu zmian na świecie, to nie był ideałem. Popełniał błędy, bo jak każdy człowiek poddany był temu

o czym sam wiele pisał, grzechowi i skłonności do jego popełniania, ale także jak każdy grzesznik był uczestnikiem i adresatem Bożej łaski odkupienia, bo każdy, bez wyjątku jest jednocześnie usprawiedliwiony i grzeszny (*simul iustus et peccator*), jak mówił sam reformator. Jego działanie, jego manifest miał na celu przede wszystkim powrót do źródła, do Ewangelii, do Chrystusa. Miał na celu wydobyć na światło dzienne piękna świadectwa Ewangelii o zbawieniu w Chrystusie, które to świadectwo przykryte zostało stosem ludzkich praw, zasad, zwyczajów, tradycji i pychy.

Z perspektywy czasu można powiedzieć, że całe chrześcijaństwo różnych poreformacyjnych denominacji w większym lub mniejszym stopniu powinno docenić impuls do zmian jaki dał Luter - ojciec reformacji.

Powrót do Słowa Boga skierowanego do człowieka, powrót do ponadczasowych zasad przyświecających zarówno ludowi Starego Testamentu, jak i temu Nowego Przymierza, zasad które głosił Jezus i według których kazał żyć wszystkim, którzy przyjmują wiarę i utożsamiają się z Bożym planem dla człowieka.

Te zasady są bardzo proste i niepodlegające upływowi czasu. Jedną z nich stoi u podstaw dzisiejszego, reformacyjnego, rozważania. To słowa żydowskiej modlitwy *Szma Izrael*, czyli *Słuchaj Izraelu*, która do dzisiaj jest kluczową i podstawową modlitwą każdego ortodoksyjnego Żyda. Zgodnie z nakazem w przeczytanim tekście także i współcześni modlący się Żydzi umieszczają fragmenty Tory, w szczególności tej modlitwy, w tefilinach, małych czarnych pudełkach wykonanych ze skóry z koszerne zwierzęcia, przymocowanych rzemieniem do czoła i

przedramienia oraz w mezuzach niewielkich rozmiarów pojemnikach umieszczanych przy drzwiach wejściowych do domu. Słowa modlitwy *Słuchaj Izraelu ...* wybrzmiewają dzisiaj bardzo mocno w kontekście wystąpienia ks. dra Marcina Lutra, ale także w przestrzeni współczesnego świata. Nabierają cech uniwersalizmu, bo nie ograniczają się do jednego narodu, ale kierowane są do całej ludzkości.

Wysłuchując się w słowa tego krótkiego ale jakże wymownego tekstu możemy zauważyć dwa aspekty – teologiczny i dydaktyczny. Pierwszy mówi o jedyności Boga, nawiązując jednoznacznie do Dekalogu nadanego Izraelitom na górze Synaj. Wielu zna te słowa: *Ja jestem PAN Bóg twój..., nie będziesz miał innych Bogów obok mnie...* być może domyślamy się kto był ich pierwotnym adresatem i myślę, że wiemy także doskonale dlaczego znalazły się na samym początku Dekalogu. To za sprawą skłonności ludzkiej natury do samostanowienia o sobie i zapominania o Tym, który jest przyczyną istnienia świata oraz jego porządku i dawcą życia, otwierają katalog zasad, jakie Bóg nakłada na swój Naród. Te słowa nie są żadną nowością także dla Kościoła, przecież stanowią podstawę i

sens jego istnienia. Niestety nie zawsze istota tych słów przyświecała tym, którym kościół jako Boża Owczarnia był powierzony. Na to zwrócił uwagę Luter, ale także inni reformatorzy, bo przecież nie był on jedynym, który chciał odnowy, powrotu do źródła, do Boga którego doświadczył i poznał jako miłosiernego i pełnego łaski dla człowieka. Boga który swoją miłość do człowieka objawił w Jezusie Chrystusie, który do tego wezwania dodał jeszcze jeden ważny aspekt, mianowicie wymiar praktyczny, realizowany w miłości do bliźniego. Na pytanie uczonego w Piśmie o to, które z przykazań jest najważniejsze Jezus odpowiedział: *Pierwsze jest [to]: Słuchaj Izraelu! Pan, nasz Bóg, jest jedynym Panem. Będziesz miłował Pana, swego Boga, z całego swego serca, z całej swojej duszy, całym swoim umysłem i z całej swojej siły. A drugie: Będziesz miłował swego bliźniego jak siebie samego. Innego przykazania, większego od tych nie ma. Mk 12,29-31*

Słowa te są wyjątkowo trafnym streszczeniem Dekalogu i gdyby każdy człowiek, każdy z nas stosował je w swoim życiu to świat na pewno byłby lepszy.

Drugim aspektem tekstu z księgi Powtórzonego prawa – V

Mojżeszowej, jest wspomniany przeze mnie aspekt dydaktyczny. Izraelici otrzymują zadanie, aby kolejne pokolenia nauczać wskazanej tu, podstawowej prawdy, ale także aby każdego dnia, kiedy przekraczać będą próg domu pamiętali o tym, co w ich życiu powinno być najważniejsze. Jako współcześni ewangelicy, budujący swoją wiarę i duchową świadomość na Ewangelii, chcemy niezmienne wskazywać na Chrystusa stawiając w centrum naszego zwiastowania krzyż, na którym realny kształt przybrała Boża miłość do człowieka. A co za tym idzie w naszym nauczaniu kolejnych pokoleń tego czym jest wiara, czym jest miłość do Boga, czym jest Kościół Jezusa Chrystusa i czym jest miłość do bliźniego, nie możemy ograniczać się do przekazywania wyłącznie tradycji związanych w chrześcijańskimi rytuałami i świętami, ale animować do pobudzania w ludziach ciekawości wiary i dokonywania świadomych wyborów tak, by bycie w Kościele nie było tradycją ale świadomym wyborem, a słowa przykazania miłości Boga i bliźniego były na zawsze wyryte w sercach. Amen.

Kazanie wygłoszone 31.10.2025r.

EWANGELICKIE POMORZE MIEJSCA I LUDZIE

Słupsk i Pomorze Środkowe, to obszar, którego mieszkańcy są przywiązani do przestrzegania prawd biblijnych, ale i otwarci na nowinki religijne. Początki Reformacji na terenie miasta datuje się na 1517 r., kiedy to doszło do poważnego sporu z miejscowym duchowieństwem w sprawach podatkowych. Szerzenie podglądów Lutra zaowocowało przyjęciem luteranizmu przez słupszczyzan w 1525 r.

Po oficjalnym wprowadzeniu Reformacji Słupsk stał się miejscem pierwszej wizytacji kościelnej kierowanej przez J. Bugenhagena. Tutaj też siedzibę miała jedna z trzech superintendentur generalnych Pomorza.

Wiek XVIII obrodził aktywnością pietystów, którzy stworzyli jeden z najaktywniejszych na Pomorzu ośrodków tego ruchu. Istotną rolę w ruchu pietystycznym odgrywali duszpasterze z powiatu słupskiego. Jeden z nich P. Schimansky był herrnhutystą.

W XIX w. przychylność mieszkańców wobec nowinek religijnych oraz silne przywiązanie do prawd biblijnych, pozwoliły na działalność na tym terenie postaci znaczących w dziewiętnastowiecznym przebudzeniu religijnym, takich jak filozof F. Schleiermacher, czy kompozytor G. Knak.

W latach trzydziestych i czterdziestych XX w. na terenie Pomorza Środkowego w Kościele ewangelickim ścierały się wpływy faszystów i ich przeciwników. W opozycji wobec biskupów K. Thoma i L. Müllera działało wielu członków Kościoła Wyznającego, w tym m.in. D. Bonhoeffer.

W Informatorze Parafialnym prezentujemy miejsca i osoby ważne dla dziejów pomorskiego ewangelicyzmu.

BIERKOWO

Zarys dziejów Bierkowa

Bierkowo (niem. Birkow) – wieś położona w gminie Redzikowo. Miejscowość jest siedzibą sołectwa Bierkowo w którego skład wchodzi również miejscowość Miednik oraz dawne Przedsiębiorstwo Gospodarki Ogrodniczej. Zbudowana na planie ulicówki, z główną zabudową zogniskowaną o 700 m na południe od drogi Słupsk – Darłowo, będącej przedłużeniem słupskiej al. 3 Maja, wzdłuż której do centrum miasta jest ze wsi ok. 6 km. Na zachód od Bierkowa, w bezpośrednim jego pobliżu bierze początek Moszczeniczka, niewielki dopływ Wieprzy.

Najstarszy zapis nazwy wioski Birckow pochodzi z 1628 roku. W 1784 r. wieś liczyła łącznie 21 domów w tym folwark i 12 gospodarstw chłopskich, ok. roku 1800 rozparcelowany został majątek królewski. Większość chłopskich rodów, która

zamieszkiwała w Bierkowie, żyła tam od 600, a nawet od 800 lat. Najczęściej występującymi nazwiskami były: Albrecht, Rätzke, Granzow, Voß, Nei-tzel, Schulz oraz Schmidt.

Na pocz. XIX w. pośrodku miejscowości wybudowano kantorat ewangelicki - masywny dom z

Szkola, wcześniej kantorat ewangelicki – grafika Rudolfa Hardowa (1921)

Kościół ewangelicki – grafika Rudolfa Hardowa (1921)

wieżą z dzwonem, później po wybudowaniu kościoła wykorzystywany wyłącznie jako szkoła. W Bierkowie funkcjonowały 4 spółdzielnie: Motzbach-Genossenschaft (zajmująca się utrzymaniem i regulacją stosunków wodnych rzeczki Moszczeniczki), Molkerei-Genossenschaft (spółka mleczarska), Raiffeisen-Genossenschaft (spółka rolna) oraz Wasser-Genossenschaft (spółka założona w 1922 r. przez gminy Bruskowo Wielkie, Bierkowo i Strzelino celem utrzymania przepływu kanału w kierunku Słupii), dzięki temu możliwe stało się przemysłowe wydobywanie torfu. Od 1935 r. w Bierkowie były urzędowo oznakowane nazwy ulic, w 1942 r. we wsi funkcjonowała kasa pożyczkowo-oszczędnościowa, mleczarnia, zakład instalacji energetycznych, masarnia, młyny, sklepy wielobranżowe, usługi świadczyli: mistrz budowlany, kowale, krawcy, szewcy i stolarze.

7 marca 1945 r. rozpoczęła się ewakuacja mieszkańców w kierunku Gdańska. Kolumna uchodźców wyruszyła około południa. Ze względu na ciężkie zimowe warunki kolumna poruszała się bardzo wolno. Do zmierzchu pokonała jedynie 3 kilometry. Z powodu ostrzału artyleryjskiego z kierun-

ków Kobylnicy i Widzina uciekinierzy powrócili do swych domów. Wieś była przepełniona ok. 2500 uchodźcami z okolic Sławna i z Sycewic, którzy uciekali przed wojskami radzieckimi. Rankiem 8 marca do wsi wkroczyły oddziały radzieckie, które nadciągnęły od strony Bruskowa Wielkiego i Lasu Redęcińskiego. W trakcie zajmowania wsi żołnierze radzieccy zastrzelili 8 osób, natomiast burmistrza Wilhelma Rätzke pobili. 10 marca we wsi rozlokowały się oddziały artylerii radzieckiej. Komendantura radziecka wydała zgodę na odprawianie nabożeństw ewangelickich w miejscowym kościele, które każdej niedzieli celebrował diakon Niehoff z Zębowa. W lipcu 1945 r. wybuchła we wsi epidemia tyfusu. Pod koniec sierpnia 1945 r. zmarł burmistrz W. Rätzke. 8 listopada rozpoczęły się deportacje ludności niemieckiej za Odrę, które zakończyły się w listopadzie 1947 r.

Wiosną 1946 r. jeden z osadników, bez żadnego powodu zastrzelił 20-letniego Wilfrieda Vigelahn'a. Podczas nabożeństwa luterńskiego w kościele w Zębowie dk. Niehoff potępił to zabójstwo, za co został aresztowany na 2 miesiące, podczas których był wielokrotnie brutalnie przesłuchi-

wany. 16 sierpnia 1946 r. został wywieziony do Niemiec w jednym z pierwszych transportów deportacyjnych. Podczas II wojny światowej zginęło 43 mieszkańców Bierkowa, 47 zaginęło i 36 poległo w szeregach armii niemieckiej.

Według Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań z 2021 roku liczba ludności we wsi Bierkowo to 1161 osób z czego 49,6% mieszkańców stanowiły kobiety, a 50,4% ludności to mężczyźni. Sołtysem jest Jan Gruszewski.

W 1966 r. oddano do użytku budynek nowej Szkoły Podstawowej stanowiący centrum wsi. Do szkoły uczęszczają uczniowie z Bruskowa Wielkiego, Bruskowa Małego, Krzemienicy, Wierzbicińska i Swołowa. Od 1985 r. działa znany i ceniony Zespół Wokalny „Bierkowianki” prowadzony przez dyrektora miejscowej szkoły Krzysztofa Plebanka.

Kościół w Bierkowie

W 1906 r. na posiedzeniu rady kościelnej, za zgodą patronów parafii zębowskiej hrabiego Wilhelma von Zitzewitz z Sycewic oraz hrabiego Paula von Below z Redęcina, postanowiono zbudować w Bierkowie nowy kościół.

Kościół z pomnikiem poległych na I wojnie światowej
(lata 30-te XX w.)

Kościół ewangelicki w Bierkowie rozpoczęto budować wiosną 1909 roku w miejscu dawnego stawu przed budynkiem dotychczasowego kantoratu ewangelickiego, pełniącego także funkcję szkoły. Kosztorys budowy opiewał na 40 tys. marek. Do pracy aktywnie włączyli się mieszkańcy wioski, cegiel dostarczyła cegielnia Ottona Köpke z Gałęzinowa, wieża i dach pokryte zostały karpiówką reńską. W 1910 r. wykańczano wnętrze, dobudowano empory, wstawiono ołtarz, kazalnicę, ławki dla ok. 400 osób. Do ogrzewania wnętrza pierwotnie służyły 2 piece. Dwa nowe dzwony pochodziły

z ludwisarni w Apoldzie (Turyngia), trzecim dzwonem był stary dzwon z wieżyczki budynku kantoratu (szkoły). W okresie I wojny światowej nowe dzwony przetopiono na potrzeby wojenne, jednak już w latach dwudziestych zawieszono trzy nowe dzwony stalowe.

Uroczyste oddanie kościoła do użytku wiernych i jego poświęcenie odbyło się w 1911 r., pod przewodnictwem generalnego superintendenta Prowincji Pomorskiej ks. dr Johanna Friedricha Wilhelm Büchsela (biogram poniżej) ze Szczecina.

W kolejnych latach wokół kościoła pobudowano ozdobny płot, kuty z żelaza, zasiano trawę i posadzono drzewa, ogrzewanie wymieniono na elektryczne. W 1921 roku w kościele zamontowano tablicę z nazwiskami 36 mieszkańców, którzy zginęli na frontach

I wojny światowej, a przed kościołem upamiętniający ich monument zwieńczony figurą orła z brązu. Pomnik poległych w I wojnie światowej obecnie wykorzystywany jest jako podstawa pod figurę Chrystusa. Na bocznych płaszczyznach pomnika – obecnie otynkowanych – znajdowały się najprawdopodobniej tablice z nazwiskami poległych.

Ostatnia przebudowa kościoła w czasach ewangelickich miała miejsce w 1924 roku.

Wyposażenie z czasów budowy kościoła stanowią: empory o płycinowej balustradzie (w każdej 8-bocznej płycinie malowana girlanda), dwuregłowy prospekt organowy (P.B. Voelkner, Bromberg), ławki i kamienna chrzcielnica. Ołtarz główny i boczne są współczesne.

Organy dla powstającego wówczas kościoła zbudował Paul Voel-

kner. Świadczy o tym tabliczka umieszczona pod manubriami.

Instrument najprawdopodobniej nigdy nie został wyposażony w dmuchawę elektryczną, a jego napęd stanowiły nożne dźwignie do kalikowania. Organy zostały w całości umieszczone we wnęce na emporze tylnej.

Instrument jest nieczynny prawdopodobnie od 1994 r. Zastępowały go fisharmonia i instrument elektroniczny, które ze względu na brak stałego organisty również są rzadko używane. Stół gry przylega do szafy organowej w jej centralnej części, a grający siedzi plecami do prezbiterium. Skala manualów: C-F3; skala pedału: C-D1.

Od 18 listopada 1945 roku – z przerwą w 1947 roku – kościół funkcjonuje jako świątynia rzymskokatolicka, filia Parafii Niepokalanego Poczęcia NMP w Bruszkowie Wielkim.

Parafia ewangelicka

Do 1945 r. prawie wszyscy mieszkańcy Bierkowa byli ewangelikami. W 1925 r. odnotowano tu tylko jednego katolika. Zborownicy z Bierkowa należeli do parafii w Zębowie (wówczas powiat sławieński). Parafia Zębowo do 1814 r. należała do okręgu kościelnego (diecezji) Darłowo, a następnie została przypisana do superintendencji Słupsk Miasto.

6 sierpnia 1895 r. oficjalnie została założona parafia filialna Bierkowo, przyporządkowana do Parafii ewangelickiej w Zębowie. Na potrzeby nabożeństwowe najprawdopodobniej wykorzystywano w dalszym ciągu budynek kan-

toratu ewangelickiego, pełniący równocześnie funkcję szkoły parafialnej. Wcześniej wierni musieli uczęszczać na nabożeństwa do odległego o 7 km kościoła parafialnego w Żębowie.

Kościół z 1911 roku posadowiono w miejscu zaszypanego stawu, przed kantorem - szkołą. Duszpasterzami byli kolejni proboszczowie żębowscy, a w okresie II wojny światowej także ks. Rudolf Spittel z Parafii Mariackiej w Słupsku (biogram – IP nr 10/2021) oraz ks. Heinrich Runkel z Bruskowa Wielkiego. W latach 1945-46 opiekę duszpasterką nad ewangelikami sprawował dk. Niehoff.

W 1924 statystyki wykazywały 806 parafian, w 1925 roku parafia skupiała 836 ewangelików, w 1932 r – 850 zborowników, natomiast w 1940 r. – 772 wiernych.

Duchowni i organiści

Proboszczami Parafii luterskiej w Żębowie, a tym samym duszpasterzami mieszkańców Bierkowa byli kolejno: ks. Nikolaus Silaff (1611), ks. Johann Prätorius (1630), ks. Martin Abelis (1636-54), ks. Nikolaus Frobesius, ks. Bartholomäus Damerow (1658-86), ks. Paul Damerow (1687-1722), ks. Ernst Wilhelm Streng (1723-57), ks. Benjamin Gottfried Wutscheky (1758-1799), ks. Johann Christian Ludwig Haken (1800-17), ks. Johann Christian Ludwig Lauen (1817-30), ks. Friedrich Eduard Fischer (1831-43), ks. Johannes Karl Benjamin Bauer (1843-82), ks. Johannes Friedrich Rainhold Rathke (26 XI 1883 – 24 IV 1909).

Proboszczami administratorami filialnej Parafii ewangelicko-unijnej w Bierkowie, a jednocześnie proboszczami żębowskimi byli: ks. Johannes Friedrich Rainhold Rathke (6 VIII 1895 – 24 IV 1909), ks. Friedrich Witte (1 XII 1913 – 30 IX 1926), ks. Martin Hedemann (1 X 1927 - 1934), ks. Oskar Klopsch (1935-45).

Organistami w kościele bierkowskim byli: Walter Lietz, Theodor Papke, Erich Kath i Heinz Papke.

Dawny kościół ewangelicki (2025)

Cmentarz parafialny

Cmentarz w Bierkowie założono w 1893 roku na południe od zabudowań, przy drodze do Zębowa. To, oparte na rzucie kwadratu, dzisiaj zbliżone do prostokąta założenie, otoczone jest jak kiedyś polami uprawnymi. Dzięki niewielkim różnicom wysokości terenu, w dalszym ciągu czytelny jest obszar cmentarza. Cmentarz zdecydowanie wyróżnia się w krajobrazie dzięki zachowanym żywotnikom, które wyznaczały jego granice. Zachowały się na nim pozostałości pomników nagrobnych, głównie kamienne postumenty. Najstarszy zachowany element to fragment żeliwnego krzyża upamiętniającego gospodarza Augusta Ratzke zmarłego 15 IX 1899 r.

Willy Albrecht (*7 VII 1907 Bierkowo - † 9 IX 1996 Bramsche, Dolna Saksonia), niemiecki wojskowy (kapitan) 734 Pułku 104 Dywizji Strzelców, odznaczony jako ostatni w historii (9 V 1945) Krzyżem Rycerskim Wehrmachtu za uwolnienie całej dywizji Armii Chorwackiej z okrążenia przez oddziały Narodowej Armii Wyzwolenia Jugosławii, kierowanej przez Josipa Broza Tito.

sup. dr **Johannes Friedrich Wilhelm Büchsel** (*19 IX 1849 Berlin - † 21 II 1920 Szczecin) – teo-

log luterański, superintendent generalny Pomorskiej prowincji Kościoła Związku Staropruskiego; syn pastora i późniejszego superintendenta generalnego ks. Carla Büchsela i Henriette zd. Simonetti; uczeń Gimnazjum im. Königa Wilhelma w Berlinie, studiował teologię w Tybindze, Lipsku i Berlinie, działał w Tybindze, Lipsku i Berlinie Wingolf; 1903 roku otrzymał wstęgę Münster Wingolf; 1872 pierwszy egzamin kościelny,

1872-73 wykładał w berlińskim domu misyjnym; 1873-75 wychowawca dzieci księcia Ottona Wiktora von Schönburg-Waldenburga; 1875 drugi egzamin kościelny, 30 I 1876 ordynacja w kościele św. Macieja w Berlinie, asystent kaznodziei w Tegel, 1877-82 proboszcz w Rózańsku koło Myśliborza; 6 IV 1877 w Marktkirche w Halle (Saale) ślub z córką pastora, Dorothee Amalie Friederike Giesebrecht (*1853 - † 1926); 1882-86 proboszcz w Stücken koło Poczdamu, gdzie został superintendentem okręgu kościelnego w Crossen z siedzibą w Bobrowicach, 1890-95 superintendent w Cottbus, 1895-1904 radca Konsystorza w Münster, 1904 superintendent generalny Pomorza, największej pod względem powierzchni i liczby parafian staropruskiej prowincji; podobnie jak jego ojciec, sup. Johannes Büchsel stał mocno na fundamencie Biblii i luterńskiego wyznania wiary, w ramach Kościoła ewangelicko-unijnego stawał w obronie interesów wyznaniowych luteranów.

Jan Wild

O tym, co za nami

Śniadanie w Toruniu

W sobotę, 4 października 2025 roku, grupa pań z naszej parafii wzięła udział w kolejnym Śniadaniu Kobiet, które odbyło się w Toruniu. Spotkanie zgromadziło kobiety z parafii naszej diecezji.

Wykład pod tytułem „W drodze ku sobie – podążając za przykazaniem miłości” wygłosiła pastor Izabela Sikora. Mówiła o znaczeniu miłości w codziennym życiu oraz o tym, jak ważne jest, by być blisko siebie – duchowo i emocjonalnie – w relacjach z Bogiem i z drugim człowiekiem.

Podczas warsztatów panie z parafii w Grudziądzu poprowadziły zajęcia, na których uczestniczki mogły własnoręcznie wykonać breloki z drewnianych koralików –

pamiątkę tego wyjątkowego czasu.

Po spotkaniu, zgodnie z tradycją, nasza grupa udała się na zakupy toruńskich pierniczków, a następnie na wspólną kawę. Był to czas rozmów, dzielenia się przeżyciami i emocjami, które towarzyszyły nam podczas całego wydarzenia.

Dziękujemy wszystkim uczestnikom za obecność i wspólnie spędzony czas!

Święto Żniw i konwersja

Pierwsza niedziela października jest w naszym kościele poświęconą dziękowaniu za pracę rolników i żniwa. W tym roku 5 października, przy udekorowanym darami z pól i ogrodów ołtarzu, miała miejsce uroczystość wstąpienia do kościoła ewangelickiego, a tym samym do naszej para-

fialnej wspólnoty, 3 nowych parafian Zofii i Krzysztofa Gec oraz Macieja Paliwody. Podczas uroczystego ślubowania i wyznania wiary nowi parafianie zostali przez nałożenie rąk w geście błogosławieństwa i przez Słowo Boże przyjęci do Parafii. Naszym nowym siostrze i braciom życzymy wiele Bożego błogosławieństwa i poczucia wspólnoty w naszej Parafii.

Konferencja w Greifswaldzie

W ramach dobrej współpracy z Diakonią Pomorską w dniach 7-10 października w Züssow i w Greifswaldzie odbyła się polsko-niemiecka konferencja dotycząca problematyki przejść młodych ludzi, którzy znajdują się w placówkach i pieczy zastępczej do

samodzielnego życia. Ze strony polskiej w konferencji udział wzięli przedstawiciele Parafii EA w Koszalinie ks. Janusz Staszczak oraz Izabela Główska-Sokołowska oraz przedstawiciele władz

miasta oraz pomocy społecznej. W słupskiej delegacji znaleźli się dyrektor MOPR Marcin Treder i zastępczyni dyrektora Katarzyna Filipiak, jak również dwie osoby z kierownictw działów ds. projektów i pieczy zastępczej oraz przedstawiciel *Fundacji Przyszań*. W ramach podróży studyjnej odbyły się prezentacje działalności organizacji w zakresie pomocy dzieciom i młodzieży, wykład poruszający tematykę *Careleaver* czyli osób opuszczających pieczę zastępczą, jak również zwiedzanie placówek Diakonii dla młodzieży. W dalszych planach współpracy jest letnia wymiana młodzieży ze Słupska i Koszalina oraz z Greifswaldu.

Sprzątanie kościoła

Jesienne porządkowanie kościoła przed transmisją nabożeństwa reformacyjnego odbyło się w sobotę 26 października. Kilkoro

uzbrojonych w miotły, szmaty, worki, odkurzacze i inne przedmioty „wojowniczek” i „wojowników” przeprowadziło bardziej gruntowne niż na co dzień porządki w kościele i wokół niego. Wszystkim zaangażowanym w tę potrzebną aktywność serdecznie dziękujemy i polecamy się na wiosnę.

Święto Reformacji

W 508. rocznicę ogłoszenia przez ks. dra Marcina Lutra 95 tez, które stały się przyczynkiem do szeroko zakrojonej reformy kościoła, w naszym kościele odbyło się reformacyjne nabożeństwo, które było na żywo transmitowane w TVP2. Przygotowania do transmisji rozpoczęły się już około południa kiedy to przyjechała ekipa telewizyjna z Gdańska oraz Wydawca z Warszawy. Nabożeństwo i transmisja rozpoczęły się o

17.00. Na nabożeństwo we wstępie zaprosiła Anna Froehlich, a w liturgii Słowa udział wzięli lektory: Jadwiga Rybakowska i Prze-

mysław Kopka, na organach zagrał Zbigniew Gach a na trąbce nasza organistka Julita Kuczborska. Po nabożeństwie tradycyjnie w grupie ok. 25 osób udaliśmy się do herbaciarni.

**Soli
Deo
Gloria!**

WYCIECZKA

Torgawa – Wittenberga - Wartburg

Erfurt – Eisenach - Eisleben

04-07.06.2026

1 DZIEŃ – wyjazd w godzinach porannych ze Słupska, przejazd do **TORGAWY** – miasta, które jako jedno z pierwszych przyjęło zasady Reformacji. W miejscowym kościele NMP znajduje się grób Katarzyny von Bora. Na zamku Hartenfels zobaczymy kaplicę – pierwszy w historii przykład architektury protestanckiej. Nocleg w hotelu w Wittenberdze. Kolacja we własnym zakresie.

2 DZIEŃ – śniadanie – Całodniowy pobyt w **WITTENBERDZE**. Zobaczymy Kościół Zamkowy, kościół NMP, rynek, pomnik Marcina Lutra, ASISI Panorama. Czas wolny. Nocleg w hotelu w Wittenberdze. Kolacja we własnym zakresie.

3 DZIEŃ – śniadanie – wizyta na **ZAMKU WARTBURG** – tutaj Marcin Luter znalazł schronienie i przetłumaczył Nowy Testament na j. niemiecki. Przejazd do **ERFURTU** - zobaczymy klasztor Augustianów (z zewnątrz) w którym przebywał Marcin Luter, katedrę, Most Kramarzy, Starą Synagogę (z zewnątrz) oraz Fischmarkt. Przejazd na kolację do restauracji w EISENACH, nocleg tamże w hotelu.

4 DZIEŃ – śniadanie, następnie wyjazd w drogę powrotną. Po drodze wizyta w **EISLEBEN** – zobaczymy m. in. kościół św. Piotra i Pawła – miejsce chrztu Marcina Lutra, domy narodzin i śmierci reformatora. Przyjazd do Słupska w godzinach wieczornych.

Cena 1.500,- pln (przy 45 os. i kursie euro/pln max. 4.5)

- przejazdy autokarem
 - 3 noclegi w hotelu (pokoje 2-3-osobowe z łazienkami)
 - 3 śniadania, opiekę pilota, ubezpieczenie NNW, KL, CP, opłatę TFG
- Cena NIE OBEJMUJE kolacji w 1 i 2 dzień pobytu**

Na koszty programu, **kolację w Eisenach**, parkingi i in. należy przeznaczyć **kwotę 115 euro**. (kwota jest integralną częścią ceny i nie podlega rozliczeniu). W razie wzrostu cen usług turystycznych, biuro zastrzega sobie prawo do korekty ceny

***kalkulacja wrzesień 2025 – cena w roku 2026 może ulec zmianie**

ZAPRASZAMY DO ZAPISYWANIA SIĘ NA WYIAZD
I WPŁATĘ ZALICZKI 500 ZŁ OD OSOBY NA KONTO
Santander 371090276300000000129834745
„LUTER”+IMIE I NAZWISKO

KALENDARZ I WYKAZ OFIAR OGÓLNOKOŚCIELNYCH

1. Fundusz Socjalny (sty.): 369,00 zł
2. Fundusz Stypendialny (luty): 350,10 zł
3. Diakonia Polska (1. n. pas.): 669,70 zł
4. Fundusz Bratniej Pomocy im Gustawa Adolfa: IV-VI - 1130,00 zł
5. Skarbonka Diakonijna: 835,30 zł
6. Ofiara żniwna na Domy Opieki: 389,5
7. Fundusz Ewangelizacyjno-Misyjny: X
8. Ofiara na diasporę: 991,00

32. OGÓLNOPOLSKIE FORUM Kobiet LUTE- RAŃSKICH

W dniach 26-28 września br. w Kamienicy pod Aniołami we Wrocławiu miało miejsce 32 Ogólnopolskie Forum Kobiet Luterzańskich, zorganizowane pod patronatem komisji ds. Kobiet Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego RP. W zjeździe uczestniczyło ponad 100 kobiet z całej Polski i zagranicy, w tym trzy reprezentantki parafii słupskiej oraz jedna sympatyzująca z parafią przedstawicielka kościoła obrządku rzymsko-katolickiego. Hasłem biblijnym Forum Kobiet były słowa zapisane w Pierwszym Liście do Tesaloniczan: *„Wszystkiego doświadczajcie, co dobre, tego się trzymajcie”* (1Tes 5, 21), natomiast jego tematem przewodnim - motto: *„Bądź dobra dla siebie i innych”*.

Spotkanie odbyło się w pełnej duchowych inspiracji atmosferze, wyrażonej poszukiwaniem Boga na kartach Ewangelii, we wspólnej modlitwie, rozważaniach i śpiewie. Był to czas refleksji, poznania siebie, nawiązywania znajomości, wspólnych rozmów, a przez to budowania wspólnoty kobiet w Kościele. Każdy dzień był wypełniony innym rodzajem doświadczeń. W pierwszym dniu, po przybyciu i zakwaterowaniu można było wziąć udział w spacerze po Wrocławiu

z przewodnikiem, w ramach trzech proponowanych tras tematycznych. Nasze Panie podzieliły się i wybrały dwie różne trasy. Pierwsza z nich prowadziła śladami pamięci Dietricha [Bonhoeffera](#), urodzonego w 1908 r. we Wrocławiu duchownego ewangelickiego i teologa, który w wyniku przeciwstawienia się ideologii narodowego socjalizmu głoszonej przez nazistowskie Niemcy, a stojącej w sprzeczności z chrześcijańskim pojmowaniem człowieka, został stracony tuż przed zakończeniem II wojny światowej w obozie koncentracyjnym Flossenbürg w Bawarii. Trasa spaceru wiodła od pomnika na placu przed kościołem św. Elżbiety przez Galerię Sławnych Wrocławian w Ratuszu, a następnie skwer nazwany imieniem Bonhoeffera w pobliżu kościoła św. Krzysztofa, w którym znajduje się witraż z jego wizerunkiem. Tramwajem grupa wycieczkowa dostała się na ul. Bartła 7, gdzie Dietrich Bonhoeffer przyszedł na świat, po drodze mijając słynną wrocławską Halę 100-lecia oraz Wytwórnię Filmów Fabularnych. Zakończenie zwiedzania nastąpiło nieopodal Parku Szczytnickiego, w Starej Bibliotece – budynku z 1892 r. stanowiącym pierwotnie rezydencję podmiejską fabrykanta czekolady Oswalda Püschela, następnie bibliotekę Akademii Medycznej, a obecnie pełniącym funkcję hotelowej restauracji należącej aktualnie do Parafii Ewangelickiej we Wrocławiu.

Dруга z wybranych przez na-

sze Panie tras wycieczkowych harmonizowała z uczestniczkami forum i została zatytułowana *Herstory – kobiety w historii Wrocławia*. Podczas spaceru przez centrum Starego Miasta usłyszały ciekawe opowieści o mieszczkach, przekupkach i czarownicach, ale też kobietach uczonych, aktywistkach i architektkach biorących udział w odbudowie miasta po wojennej pożodze. Wszystkie łączyło doświadczenie ostracyzmu i braku siły przebicia w świecie nieprzychylnym kobietom ambitnym, przez co nierzadko rezygnowały z kontynuowania swych pasji i kariery. Były wśród nich też kobiety ciężko doświadczone przez los, ale o silnej osobowości. Jedną z nich była Katharina Staritz, niemiecka teolog protestancka. Jako jedna z pierwszych uzyskała zezwolenie na pracę wikariusza, którą realizowała w kościele św. Marii Magdaleny. Za przeciwstawienie się prześladowaniu Żydów w III Rzeszy była więziona w obozie koncentracyjnym Ravensbrück. Inna postać to urodzona w żydowskiej rodzinie niemiecka filozof i fenomenolog - Edyta Stein, późniejsza święta Kościoła Katolickiego, która doznała przemiany duchowej i prowadziła bogate życie naukowe. Ze względu jednak na swe semickie korzenie została stracona podczas II wojny światowej w Auschwitz-Birkenau.

Po obiadokolacji przyszedł czas na warsztaty „JOY & FLOW — siła wdzięczności” pod kierunkiem uśmiechniętej Cieszki Żółtko – entu-

zjastki życia, osoby niezwykle wrażliwej i empatycznej, emanującej ciepłem i delikatnością. Uczestniczki warsztatów miały okazję dowiedzieć się, że wdzięczność należy do tych pozytywnych uczuć, które są fundamentem budowania dobrych relacji z drugim człowiekiem, ale też z Panem Bogiem. Należy jej szukać w drobnych gestach i miłych wspomnieniach, do których warto powracać i przeżywać ponownie. Co więcej, wdzięczności można się nauczyć. Jej praktykowanie i okazywanie przynosi radość, pogodę ducha, a ponadto korzystnie wpływa na zdrowie i stanowi doskonałe narzędzie do rozumienia emocji związanych z codziennymi problemami, pomagając w ich przezwyciężaniu.

Pierwszy dzień zakończyła modlitwa i śpiew przy akompaniamencie pianina, a utwór zatytułowany „*Pośród wszystkich życia trosk i kłopotów*” stał się sztandarową pieśnią Forum.

W dniu następnym, po porannej modlitwie nastąpiła oficjalna inauguracja Forum Kobiet przez biskupa diecezji wrocławskiej Marcina Orawskiego oraz ks. Katarzynę Rudkowską - przewodniczącą Synodalnej Komisji do spraw Kobiet. Był to dzień pełen wrażeń i duchowych doświadczeń, przerywany rozmowami przy pysznej kawie i ciście. Swoją wykład na temat Bożego spojrzenia pt. „*Widzieć siebie Jego oczami – w miłości, nie w krytyce*” zaprezentowała diakon Aleksandra Błahut-

Kowalczyk. Wykład okazał się swoistą wędrówką po cytatach z Biblii, w których Stwórca towarzyszy człowiekowi spoglądając nań z czułością i zrozumieniem. Następnie ks. Katarzyna Rudkowska poruszyła problem szczególnie dotyczący kobiety, związany z brakiem czasu dla siebie w natłoku codziennych obowiązków. Ostateczna refleksja sprowadzała się do tego, że każdy człowiek zasługuje na chwilę wytchnienia, które pozwala organizmowi na regenerację i nabra-

nych uspokojeniu i wyciszeniu.

Dalszy program Forum objął spotkania warsztatowe. I tu także nastąpił podział wśród Pań reprezentujących parafię ze Słupska. Dwie z nich uczestniczyły w praktycznych zajęciach tworzenia mydełek, a dwie kolejne w spotkaniu „*Iskry dobra*” poświęconym wymianie doświadczeń i pomysłów na aktywizację parafian. Temat palący, albowiem stałe zmniejszanie zaangażowania parafian w życie społeczności kościelnej obser-

nie sił do dalszego działania. Na odpoczynek zasługuje każdy człowiek. Odpoczynek to nie lenistwo, to dar i umiejętność. Wypoczęta kobieta ma siłę do walki z przeciwnościami losu i stawia im dzielnie czoła. Jest bardziej empatyczna i wrażliwa na potrzeby innych. Prelekcja została połączona z nabyciem praktycznych umiejętności relaksacyjno-oddechowych, służą-

wu je się nie tylko w całej Polsce, ale też za granicą.

Poobiedni czas był poświęcony krótkiemu odpoczynkowi, a dla chętnych możliwością zwiedzania z przewodnikiem XV-wiecznego, gotyckiego kościoła św. Krzysztofa.

Popołudniowa sesja Forum była dedykowana podtrzymywaniu relacji z zaprzyjaźnionymi środowi-

skami protestanckimi spoza Polski. W tej części zabrały głos i przekazały pozdrowienia przedstawicielki kościołów z Czech, Słowacji i Niemiec oraz Kościoła ewangelicko-reformowanego z Polski. Oficjalna część spotkania zakończyła się tradycyjnie modlitwą i śpiewem na chwałę Stwórcy. Panie ze Słupska, korzystając z pogodnego wieczoru udały się jeszcze spacerkiem na Ostrów Tumski, a następnie na pyszne wrocławskie pierogi.

Ostatni dzień – niedziela 28 września – rozpoczął się nabożeń-

stwem w kościele Opatrzności Bożej celebrowanym przez prezbyterki – kobiety, połączone z wyróżnieniem ks. Haliny Radacz nagrodą im. Ireny Heinze. Nagrodę przyznano za pionierską i niezłomną pracę na rzecz utworzenia drogi do ordynacji kobiet i całokształt duchowej posługi. Forum zakończyło się wizytą w synagodze Pod Białym Bocianem. Stamtąd kobiety udały się na dworzec i rozjechały do domów. Następne Forum Kobiet już za rok! Najprawdopodobniej w Krakowie....

Tekst Izabela Chlost

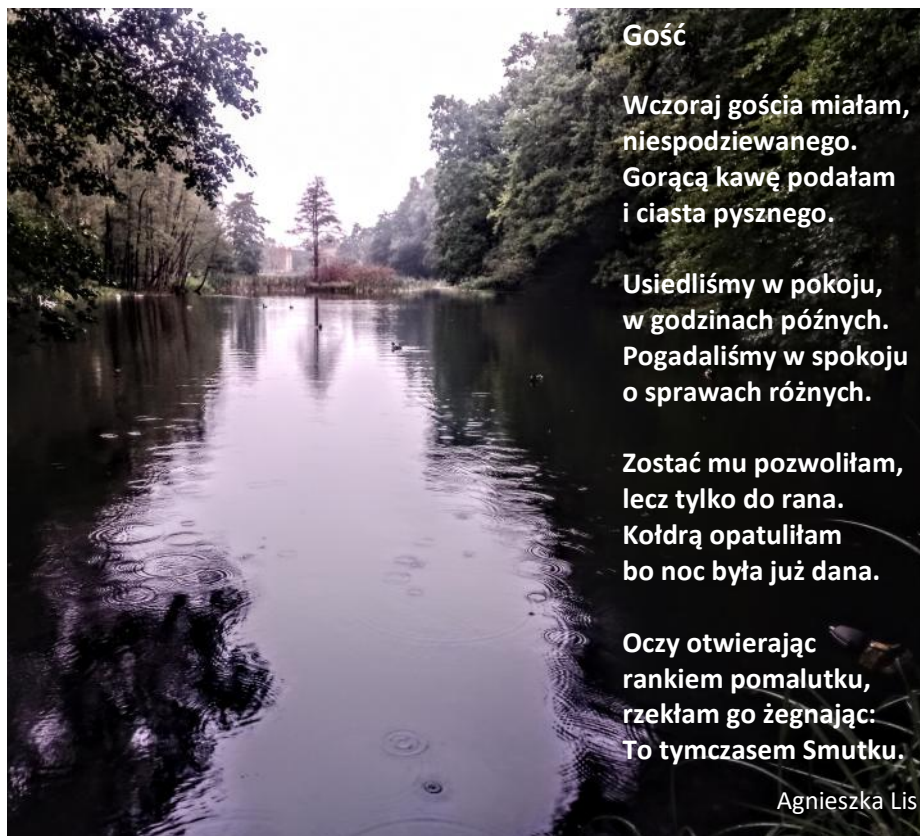
Trudne, ale przydatne słowa

Metanoja (gr.)

To bliskoznaczny termin słowa „nawrócenie”. Oznacza przemianę umysłu. Łacińskim odpowiednikiem jest słowo *conversio* - odmiana umysłu, duchowa bądź intelektualna przemiana. W sensie etymologicznym zmiana o charakterze neutralnym, w teologii chrześcijańskiej pojęcie jednoznacznie pozytywne oznaczające zmianę sposobu myślenia i postępowania, odnowę duchową. W Nowym Testamencie oznacza radykalną zmianę życiowych postaw.

CO NAM W DUSZY GRA

Na tych stronach Informatora Parafialnego publikowane będą artykuły, informacje, ciekawostki, recenzje i inne teksty przygotowane przez szersze grono autorek/autorów z naszej Parafii. Wraz z grupą *Kobiety w Akcji* zapraszamy do redagowania tekstów dotyczących Waszych zainteresowań związanych z wiarą, kościołem, wspólnotą, czy też Waszym doświadczaniem Boga i Jego stworzenia, którymi chcielibyście się podzielić z czytelnikami Informatora Parafialnego. Materiały do kolejnego numeru przyjmujemy do każdego 20-go dnia poprzedniego miesiąca. Zapraszamy do systematycznej współpracy!

Gość

Wczoraj gościa miałam,
niespodziewanego.
Gorącą kawę podałam
i ciasta pysznego.

Usiedliśmy w pokoju,
w godzinach późnych.
Pogadaliśmy w spokoju
o sprawach różnych.

Zostać mu pozwoliłam,
lecz tylko do rana.
Kołodrą opatuliłam
bo noc była już dana.

Oczy otwierając
rankiem pomalutku,
rzekłam go żegnając:
To tymczasem Smutku.

Agnieszka Lis

NIEDZIELA WIECZNOŚCI - WSPOMNIENIA ZMARŁYCH

śp. Edith Oleszek zm. 9.01.2025 l. 84- Rumsko

śp. Sigrid Grabska zm. 4.03.2025 l. 83 - Płaszewo

śp. Irmgard Rusakiewicz zm. 27.03.2025 l. 88 - Słupsk

śp. Hannelore Blicharski zm. 22.06.2025 l. 83 - Essen

śp. Horst Biel zm. 20.10.2025 l. 83 - Domaradz

Ja jestem zmartwychwstanie i żywot,
kto we mnie wierzy, choćby i umarł,
żyć będzie. A kto żyje i wierzy we mnie
nie umrze na wieki.

Jan 11,25-26

ZAPLANOWANE WYDARZENIA

DATA	GODZ.	WYDARZENIE	MIEJSCE
15.11	10.30	Synod diecezjalny	Bydgoszcz
20-22.11		Diecezjalny Zjazd Młodzieży	Bydgoszcz
03.12	17.00	Adwentowa kolacja rodzinna	SCDiD
04.12	17.30	Rada Parafialna	SCDiD
10.12	17.00	Tygodniowe Spotkanie Adwentowe	SCDiD
13.12	17.00	Adwentówka Słupsk	SCDiD

Diecezjalny Zjazd Młodzieży Ewangelickiej
20–22 listopada 2025r.
Bydgoszcz

OTWÓRZ ALBO ZAMKNIJ

**A POTEŃ WIDZIAŁEM, I OTO OTWARŁA SIĘ W
NIEBIE ŚWIĄTYNIA NAMIOTU ŚWIADECTWA.
OBJAWIENIE ŚW. JANA 15,5**

W programie:

- Wspólny śpiew i rozważanie Słowa Bożego
- Nabożeństwo młodzieżowe
- Seminarium – Otwórz albo zamknij
- Warsztaty – wisiorki do kluczy
- Turniej w Mölkky, Sojusz na już
- Noc planszowa
- Bydgoszcz nocą
- Wieczorne rozmowy o wszystkim

Koszt: 60 zł

Zgłoszenia do dn. 17 listopada br.,
na adres: karol.niedoba@luteranie.pl

Wspólne
posiłki

Ciekawe
spotkania

Wieczór
wigilijny

Rodzinna
atmosfera

Wczasy świąteczno- noworoczne

22.12.2025 – 2.01.2026
Dom Gościnny w Wiśle
Jaworniku

Koszt: 1.800zł
(istnieje możliwość
dofinansowania)

Zgłoszenia: jawornik@luteranie.pl; tel. 33 855 17 15

**APEL o składanie ofiar na rzecz
pomocy osobom poszkodowanym
przez huragan Melissa na Karaibach**

Siostry i Bracia!

W ostatnich dniach października w regionie Karaibów przeszedł potężny huragan Melissa. Gwałtowny wiatr oraz towarzyszące mu intensywne opady deszczu i powodzie spowodowały ogromne zniszczenia. Zginęło co najmniej kilkadziesiąt osób. Setki tysięcy ludzi musiało zostać ewakuowanych ze swoich domów. Zniszczonych zostało wiele obiektów.

Wśród poszkodowanych krajów są m.in. Jamajka, Kuba i Haiti. To ostatnie państwo wciąż mierzy się ze skutkami trzęsień ziemi, których doświadczyło dwukrotnie w ostatnich piętnastu latach. Jak podaje Organizacja Narodów Zjednoczonych, huragan Melissa jest jednym z najsilniejszych, jakie dotknęły tę część Karaibów od 90 lat. „Doszło do ogromnych, bezprecedensowych zniszczeń infrastruktury, mienia, dróg, sieci komunikacyjnych i energetycznych” – powiedział Dennis Zułu, koordynator ONZ ds. krajów karaibskich.

W takich sytuacjach ogromne znaczenie ma udzielenie natychmiastowej pomocy humanitarnej, zaspokajającej najważniejsze potrzeby osób dotkniętych kataklizmem, a także przygotowanie długofalowych programów pomocowych. Poruszeni losem osób dotkniętych skutkami tego kataklizmu apelujemy o składanie ofiar na rzecz wsparcia osób poszkodowanych przez huragan Melissa. W obliczu cierpienia i zniszczenia okażmy solidarność z naszymi bliźnimi, którzy z dnia na dzień utracili dorobek życia. Każda, nawet najmniejsza ofiara, ma znaczenie i może przyczynić się do poprawy dramatycznej sytuacji poszkodowanych. Niech nasze wsparcie będzie wyrazem odpowiedzialności za świat i chrześcijańskiej miłości, przekraczającej granice kulturowe i geograficzne.

Ofiary pieniężne na rzecz pomocy osobom poszkodowanym przez huragan Melissa można przekazywać przelewem na konto Diakonii Polskiej lub za pośrednictwem płatności elektronicznych na <https://diakonia.org.pl/darowizny/>. Zbiórka trwa do 30 listopada 2025 r.

Dane do przelewu bankowego:

Diakonia Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w RP
ul. Miodowa 21, 00-246 Warszawa
Bank PEKAO S.A. I O/Warszawa
Numer konta: 78 1240 1037 1111 0000 0693 1384
tytuł przelewu: „huragan Melissa”

Biskup Jerzy Samiec

Biskup Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w RP

Biskup Ryszard Bogusz
Prezes Diakonii Polskiej

Warszawa, 3 listopada 2025 r.

SERDECZNIE DZIĘKUJEMY ZA WSZELKIE DAROWIZNY ZŁOŻONE NA RZECZ PARAFII! ZACHĘCAMY DO REGULARNEGO OPŁACANIA SKŁADKI KOŚCIELNEJ

Składkę można opłacać w kancelarii parafialnej lub przelewać na konto parafialne z dopiskiem darowizna - składka kościelna rok imię i nazwisko (pozwoli to na odliczenie wpłaconej kwoty od podatku):

25160014621816836860000001

Dla innych darowizn obowiązują te same konta. Poniżej przedstawiamy wyciąg z regulaminu parafialnego dotyczący zasad opłacania składek kościelnych. Jednocześnie przypominamy, że pełnoprawny udział np. w wyborach do rady parafialnej lub jakichkolwiek głosowaniach podczas zgromadzeń parafialnych mają osoby, które znajdują się na liście parafialnej, czyli są członkami parafii pod względem formalnym, na co składa się również opłacenie składki kościelnej. Zachęcamy państwa do cyklicznych wpłat, które można realizować np. przez stałe, miesięczne zlecenia bankowe, rozkładając roczną należność na 12 mniejszych kwot (np. w przypadku, gdy miesięczne wynagrodzenie wynosi 2400 netto, to roczna składka kościelna wynosi 288 zł. Kwotę dzielimy przez 12, co daje nam miesięcznie 24 zł. W swoim banku dokonujemy zlecenia miesięcznej dyspozycji kwoty w wysokości 24 zł na konto bankowe parafii).

SKŁADKA KOŚCIELNA - Regulamin Parafialny Kościoła Ewangelicko - Augsburskiego w Rzeczypospolitej Polskiej ZASADY OGÓLNE

§ 7

1. Każdy członek Parafii, który został confirmowany i ukończył 18 lat, zobowiązany jest do płacenia składek parafialnych. Składki te powinny wynosić **co najmniej 1%** jego dochodu.

2. W uzasadnionych przypadkach Rada Parafialna może zwolnić od tego obowiązku pojedynczych parafian bądź też określone grupy społeczne np. uczniów, studentów, bezrobotnych, czy też rodziny przeżywające okresowe trudności finansowe. W uchwale dotyczącej zwolnienia powinien być określony czas trwania tego zwolnienia.

PLAN NABOŻEŃSTW NA LISTOPAD/GRUDZIEŃ 2025

DZIEŃ	SŁUPSK D	SŁUPSK PL	LĘBORK
2.11 20. po Trójcy Św.		10.30 	
9.11 3. n. przed końcem roku kościeln.		10.30 	8.30
16.11 Przedostatnia n. roku kościelnego		10.30 	
23.11 Niedziela Wieczności		10.30 	8.30
30.11 1. Adwent		10.30 	
7.12 2. Adwent		10.30 	
13.12 sobota	15.00 		
14.12 3. Adwent		10.30 	13.00
21.12 4. Adwent		10.30 	
24.12 Wigilia		17.00 	
25.12 Boże Narodzenie		10.30 	8.30
28.12 1. po Bożym Narodzeniu		10.30 	8.30
01.01.2026 NOWY ROK		17.00	

ROK WYZNANIA WIARY

2025